

Beantwoording van de vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op www.naarhetiak.nl (klik dan op de tekst "Naar het IAK" in de linker kolom).

Wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek in verband met het wegnemen van notariskosten voor paren die in algehele gemeenschap van goederen willen trouwen (Wet wegnemen notariskosten bij algehele gemeenschap van goederen)

1. Wat is de aanleiding?

In het regeerakkoord *Vertrouwen in de toekomst* van 10 oktober 2017 (bijlage bij Kamerstukken II, 2017/18, 34 700, nr. 34) is het voornemen opgenomen om te bezien op welke manier de noodzaak tot het maken van notariskosten kan worden weggenomen voor paren die in algehele gemeenschap van goederen wensen te trouwen.

Tot 1 januari 2018 was de algehele gemeenschap van goederen het wettelijk basisstelsel waarin mensen trouwden als zij geen huwelijkse voorwaarden bij de notaris hadden laten opmaken. Met de inwerkingtreding van de Wet tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en de Faillissementswet teneinde de omvang van de wettelijke gemeenschap van goederen te beperken (Stb. 2017, 177 en 178) is het wettelijke basisstelsel gewijzigd. Mensen die na 1 januari 2018 in het huwelijk treden, trouwen automatisch in een beperkte gemeenschap van goederen. Willen mensen in algehele gemeenschap van goederen trouwen, dan moeten zij nu naar de notaris voor het opmaken van huwelijkse voorwaarden. Op grond van de wet kan van de wettelijke gemeenschap van goederen alleen worden afgeweken bij huwelijkse voorwaarden die op straffe van nietigheid bij notariële akte moeten worden aangegaan. Het voorontwerp strekt ertoe de hiermee gemoede kosten weg te nemen.

2. Wie zijn betrokken?

Iedereen die het voornemen heeft om in het huwelijk te treden of een geregistreerd partnerschap aan te gaan en daarbij de algehele gemeenschap van goederen verkiest boven het nieuwe wettelijke basisstelsel van de beperkte gemeenschap van goederen.

Betrokken beroepsorganisaties zijn:

- De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
- Netwerk Notarissen
- De Nederlandse Vereniging van Burgerzaken

3. Wat is het probleem?

Tot 1 januari 2018 bestond het wettelijk basisstelsel in het huwelijksvermogensrecht uit de algehele gemeenschap van goederen: alle bezittingen en schulden die voor en tijdens het huwelijk zijn verkregen worden van de echtgenoten samen. Bij ontbinding van de gemeenschap (door echtscheiding of overlijden) komen alle aanwezige goederen en schulden de echtgenoten ieder voor de helft toe. Alleen wanneer aan erfenissen en giften door de erfflater of de schenker een uitsluitingsclausule is verbonden, vallen deze buiten de gemeenschap.

Voor alle na 1 januari 2018 gesloten huwelijken is het basisstelsel van de algehele gemeenschap van goederen vervangen door een standaard beperkte gemeenschap: alle bezittingen en schulden die vóór het huwelijk privé waren, blijven privé en hoeven bij het einde van het huwelijk niet met elkaar te worden gedeeld. Dat geldt ook voor erfenissen en schenkingen, ongeacht of deze voor of tijdens het huwelijk zijn verkregen.

Mensen die van het basisstelsel van de beperkte gemeenschap willen afwijken, moeten op grond van de wet naar de notaris voor het laten opmaken van huwelijkse voorwaarden. Dat geldt vanaf 1 januari 2018 ook voor mensen die liever in een algehele gemeenschap willen trouwen. Daaraan zijn kosten verbonden, terwijl dat voor 1 januari 2018 niet zo was.

4. Wat is het doel?

Het doel is dat mensen die voor de algehele gemeenschap van goederen kiezen, hiervoor geen notariskosten meer verschuldigd zijn.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

De procedure en vormvereisten voor afwijking van het wettelijk basisstelsel waarin mensen trouwen, is bij wet geregeld. Hierin ligt besloten dat afwijkingen hiervan of uitzonderingen hierop ook bij wet worden geregeld. De wijze waarop een keuze kan worden gemaakt voor de algehele gemeenschap van goederen zonder de verplichte tussenkomst van de notaris vereist daarom wetswijziging.

6. Wat is het beste instrument?

De wettelijke (beperkte) gemeenschap van goederen en de mogelijkheid om daarvan af te wijken, zijn geregeld in het Burgerlijk Wetboek. Om de keuze voor de algehele gemeenschap van goederen zonder de verplichte tussenkomst van een notaris mogelijk te maken, moet deze wet worden gewijzigd. Dat kan alleen bij wet.

7. Wat zijn de gevolgen?

Voor mensen die trouwen of een geregistreerd partnerschap aangaan en daarbij kiezen voor de algehele gemeenschap van goederen, wordt het goedkoper en eenvoudiger om dat vast te leggen.

Het voorontwerp voorziet daartoe in het volgende. Mensen kunnen een verklaring ondertekenen waaruit de keuze voor de algehele gemeenschap van goederen blijkt. Deze verklaring kan tot één werkdag voor het huwelijk of het geregistreerd partnerschap worden verstrekt aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar het huwelijk wordt voltrokken of het geregistreerd partnerschap wordt gesloten. De ambtenaar van de burgerlijke stand bevestigt de verklaring door een gewaarmerkt exemplaar uiterlijk bij de huwelijkssluiting of het sluiten van het geregistreerd partnerschap terug te geven.

De ambtenaar van de burgerlijke stand krijgt geen wettelijke taak bij het informeren of adviseren over de keuzes die mensen kunnen maken. Voor voorlichting over de vermogensrechtelijke gevolgen van een huwelijk of geregistreerd partnerschap en de mogelijke keuzes die daarbij bestaan, kan men zich laten voorlichten door deskundigen, zoals bij uitstek de notaris.